

Рис. Процес обробки інформації в системі обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства

Отже, механізм обліково-аналітичного забезпечення є важливою складовою в управлінні підприємством та у формуванні економічної безпеки підприємства. Саме обліково-аналітичне забезпечення формує інформаційні потреби споживачів та є важливим фактором у системі мотивації співробітників.

Список використаних джерел: 1. Грінка Т. І. Сучасні проблеми обліково-аналітичного забезпечення в системі економічної безпеки підприємства / Т. І. Грінка // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. – 2013. – Вип. 23. – С. 414–418. 2. Штангрет А. М. Механізм формування обліково-аналітичного забезпечення управління економічною безпекою підприємства / А. М. Штангрет, М. М. Караїм // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – Вип. 16. – С. 525–529.

УДК 338:657.3:65.01

О. О. Євсєєва, д-р екон. наук, професор, професор кафедри обліку і аудиту
Український державний університет залізничного транспорту, м. Харків, Україна

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПОБУДОВИ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Ключові слова: бухгалтерський облік, облікова політика, елементи облікової політики, інформація, інформаційна складова, економічна безпека.

Облікова політика в організації облікової діяльності підприємства, безперечно, посідає стрижневу позицію в побудові бухгалтерського обліку як цілісної системи та є джерелом інформаційного забезпечення у побудові ефективної системи економічної безпеки підприємства. Від грамотної та науково обґрунтованої облікової політики залежить виваженість та стабільність облікової діяльності загалом. Термін «облікова політика» та його визначення зафіксовані на законодавчому рівні в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1] і чинних Національних Положеннях (Стандартах) бухгалтерського обліку [2] (далі - НП(С)БО) та Положеннях (Стандартах) бухгалтерського обліку [3] (далі - П(С)БО).

Змінність та рухливість законодавчої бази в питаннях методології облікових процедур та методів обліку спонукають додатково аналізувати та знаходити наукові обґрунтування та прикладні аспекти їх застосування в обліковій діяльності підприємства [4].

Метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про рух активів, відносини покупцями, замовниками, постачальниками, працівниками, власниками, іншими дебіторами і кредиторами, про результати діяльності і в цілому про фінансовий стан підприємства. Для її досягнення здійснюється державне регулювання бухгалтерського обліку і фінансової звітності. Таке регулювання повинно враховувати соціальну, економічну і правову спрямованість, що поєднує інтереси держави, суспільства і суб'єктів господарювання [4].

У цьому сенсі можуть виникати різнополярні інтереси користувачів облікової інформації, тому в побудові ефективної системи економічної безпеки підприємства найважливішу роль відіграє виважена облікова політика, яка має нормативно-законодавчі основи для її обґрунтування. Так, нормативна база формування облікової політики здійснюється на двох рівнях – макрорівні та мікрорівні.

Макрорівень облікової політики представлений відповідними обов'язковими рішеннями державних органів законодавчої і виконавчої влади [4].

Мікрорівень облікової політики представлений внутрішніми регламентами та робочими документами підприємства, які враховують особливості ведення діяльності та її галузеву направленість і при цьому не суперечать чинному законодавству [4].

Так, методологічне й організаційне керівництво системою бухгалтерського обліку на підприємстві здійснюється державою (нею визначаються нормативні документи, що містять конкретні рекомендації, перелік правил окремих методик і процедур бухгалтерського обліку), але процедури і способи відображення тих чи інших операцій в обліку залежить як від держави, так і господарюючого суб'єкта (ним розробляється внутрішній регламент – наказ про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику). Саме тому ми погоджуємося із науковцями, які розглядають процес формування облікової політики на двох рівнях. Макрорівень ми вбачаємо як вплив зовнішнього середовища на функціонування підприємства щодо методології бухгалтерського обліку, макрорівень ми розглядаємо як середовище підприємства, де виконується методологія обліку.

Основними документами у формуванні облікової політики на макрорівні є Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [1] та НП(С)БО [2] і П(С)БО [3]; на мікрорівні – наказ про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику підприємства, що розробляється на підставі запропонованих у НП(С)БО [2] і П(С)БО [3] елементів облікової політики.

У наших попередніх дослідженнях були детально розглянуті всі можливі елементи облікової політики та було запропоновано авторське тлумачення облікової політики як «альтернативних варіантів виконання обов'язкових норм законодавства в межах запропонованих законодавством методів, принципів, правил, процедур і способів бухгалтерського обліку» [4, с. 70].

Макро- та мікрорівні пов'язані між собою. Так, загальнонаціональна облікова політика складається із сукупності альтернативних принципів та правил, які виступають відправним моментом при виборі облікових процедур та здійсненні облікового процесу підприємством. У широкому розумінні загальнонаціональну облікову політику можна визначати як управління обліком. Облікова політика підприємства є документом, в якому повинні враховуватися вимоги державного регулювання, методологічні засади бухгалтерського обліку та позиції суб'єктів підприємницької діяльності щодо їх дотримання.

Облікова політика на державному рівні має обов'язковий характер, тут формуються загальні основи обліку, створюється його законодавча база, окреслюються межі, в яких власники кожного конкретного підприємства формують власну облікову політику.

Облікова політика на рівні підприємства має певний ступінь його свободи у формуванні положень облікової політики, що означена державною на законодавчому рівні, і представлена переліком методик та облікових процедур, серед яких є допустимі альтернативні варіанти. Вона визначається можливістю вибору конкретних способів оцінки, калькуляції, складу синтетичних і аналітичних рахунків тощо.

Система обліку та облікова політика, як інструмент її впровадження на підприємстві, мають бути побудовані таким чином, аби вони могли вирішувати завдання всіх видів обліку та забезпечувати функціонування інформаційної складової в системі економічної безпеки підприємства. У зв'язку із цим постають завдання «модернізації та опосередкованої адаптації обліково-аналітичного забезпечення суб'єктів господарювання» [5] у співвідношенні із процесом побудови ефективної системи економічної безпеки підприємства.

Таким чином, облікова політика, крім методико-методологічної ролі в самій системі обліку, відіграє найважливішу інформаційну роль та є її складовою в економічній безпеці підприємства.

Список використаних джерел: 1. *Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні* [Електронний ресурс] : Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV. – Режим доступу : http://kodeksy.com.ua/pro_buhgalters_kij_oblik_ta_finansovu_zvitnist.htm. 2. *Перелік національних стандартів бухгалтерського обліку і звітності* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SH000099.html. 3. *Положення (стандарту) бухгалтерського обліку* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kodeksy.com.ua/buh/psbo.htm>. 4. *Євсєєва О. О. Облікова політика та її складові елементи* / О. О. Євсєєва // *Економічний простір*. – 2016. – № 105. – С. 67–77. 5. *Євсєєва О. О. Модернізація та опосередкована адаптація ведення податкового обліку в системі обліково-аналітичного забезпечення суб'єктів господарювання* / О. О. Євсєєва // *Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю суб'єктів господарювання»* / ред. кол. Веретенников В. І. та ін. – *Макіївка* : МЕРГ, 2014. – С. 78–79.

УДК 330.332.1

Н. В. Кармазіна, д-р екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку та аудиту Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, м. Київ, Україна

ПРОЦЕДУРИ ДЬЮ ДІЛІДЖЕНС ДЛЯ ЗНИЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РИЗИКІВ

Ключові слова: ризик, мінімізація, бізнес, процедура, надійність, інвестування, наслідки, платоспроможність.

Надійним способом мінімізації ризиків під час здійснення великих операціях інвестиційного характеру на сьогодні є процедура Дью ділідженс. Ділові кола постійно постають перед з необхідністю отримання реальної інформації про наявних і майбутніх партнерів, їхній фінансовий стан, кредитоспроможність, надійність та інші проблеми.

Дью ділідженс (далі – ДД) означає проведення всебічного аналізу діяльності підприємства з погляду фінансових аналітиків, аудиторів і юристів, з подальшою підготовкою для замовника докладного звіту про стан підприємства. З розвитком ринку заняття бізнесом стає справою цікавою, але і ризикованою. Приваблива на перший погляд покупка бізнесу може призвести до негативного ефекту. Вже придбавши компанію, можна втратити частину активів через те, що свого часу вони були неправильно оформлені юридично, постати перед проблемами податкових зобов'язань тощо [1].

ДД ґрунтується на вивченні фактичних даних, отриманих у результаті вивчення внутрішніх документів, даних оперативної і фінансової звітності, галузевих особливостей і законодавства. Для об'єкта перевірки – це можливість визначити зони ризику і підвищити привабливість для інвестора або потенційного покупця.

На практиці під час здійснення різних господарських операцій процедура ДД варіюється залежно від типу компанії. Сферами інтересу для обстеження можуть бути фінансове, юридичне, трудове, податкове, екологічне, ринкове/комерційне становище об'єкта інвестування [2]. Інші важливі сфери включають: інтелектуальну власність, нерухомість, страхове покриття, боргові інструменти, міжнародні операції тощо. Також мають значення випадки маніпуляції, фальсифікації, шахрайства або ж випадки недобросовісного або неадекватного виконаннями працівниками своїх обов'язків.

Можна назвати безліч можливих причин для проведення ДД, наприклад: продаж свого бізнесу або покупка нового; проведення злиття або поглинання компаній; створення спільного підприємства; звернення в банки або фінансові організації за кредитом.

Якщо при цьому будь-яка із сторін бажає: а) надати потенційному партнерові або інвесторові достовірні дані про свою спроможність; б) перевірити надійність і платоспроможність свого контрагента; в) належним чином оцінити стан об'єкта інвестування, що може бути корисним для ефективнішого проведення переговорів і структуризації операції [3]; г) отримати підтвердження того, що передбачуваний об'єкт інвестування дійсно існує, а також визначити його дійсну вартість тощо.

Нині найчастіше за проведенням ДД звертаються інвестори з метою оцінки різноманітних ризиків, пов'язаних з інвестуванням, переважно при вирішенні питання щодо покупки частки бізнесу або бізнес-проекту в цілому. Проведення ДД дозволяє здійснити всебічну перевірку законності і комерційної привабливості планованої операції або